

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 806

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 februari 2009

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij zes fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling inzake een gemeenschappelijke visie op het begrip aanvaardbaar foutenrisico (Kamerstuk 22 112, nr. 803);
2. Verordening inzake globaliseringsfonds (Kamerstuk 22 112, nr. 804);
3. Mededeling inzake aardgasvoorziening (Kamerstuk 22 112, nr. 805);
4. Beschikking inzake deelname metrologisch onderzoek;
5. Mededeling inzake patientveiligheid (Kamerstuk 22 112, nr. 807);
6. Verordening inzake Europees spoorwegwet (Kamerstuk 22 112, nr. 808).

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Beschikking inzake deelname metrologisch onderzoek

1. Algemene gegevens

Voorstel: Beschikking van het Europees Parlement en de Raad over de deelneming van de Gemeenschap aan een Europees programma voor metrologisch onderzoek en ontwikkeling dat door verschillende lidstaten is opgezet.

Datum Commissiedocument: 3.12.2008

Nr. Commissiedocument: COM (2008) 814

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197705

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact -assessment Board:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2008:2948:FIN:NL>
SEC(2008)2948
SEC(2008)2949

Behandelingstraject Raad: presentatie in Raad voor Concurrentievermogen van 2 december 2008, Raadswerkgroep Onderzoek. Vermoedelijk zal de stand van zaken inclusief onderhandelingen met het EP als informatiepunt in de Raad van 5–6 maart 2009 worden geagendeerd.

Eerst verantwoordelijk ministerie: EZ

Rechtsbasis: artikelen 169 en 172 alinea 2 van het EG-verdrag

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Gekwalificeerde meerderheid, medebeslissingsprocedure

Comitologie: niet van toepassing

2. Samenvatting BNC-fiche

Dit voorstel beoogt de goedkeuring over deelname van de Europese Gemeenschap aan het gemeenschappelijk onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor metrologie, de wetenschap van metingen, nauwkeurigheid en precisie. In het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (KP7, 2007–2013) is onder meer nadrukkelijk plaats ingeruimd voor initiatieven gericht op de coördinatie van nationale onderzoeksprogramma's. Artikel 169 van het EG-Verdrag stelt de Gemeenschap in staat bij te dragen aan initiatieven van lidstaten gericht op gezamenlijke onderzoeksprogramma's. Nederland heeft de zgn. artikel 169-initiatieven, waarvan dit voorstel een al in het KP7 besluit aangekondigd voorbeeld is, verwelkomd als één van de belangrijke vernieuwingen van KP7.

Nederland hecht waarde aan de betrokkenheid van de Gemeenschap omdat het Europese potentieel in metrologisch onderzoek niet ten volle wordt benut. De bijdrage van de Gemeenschap geeft een ondersteuning aan wetenschappelijke ontwikkeling en innovatie door het bieden van een kader voor grootschalige samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van metrologisch onderzoek in alle technologische en industriële domeinen. Er is sprake van een toenemende behoefte aan metrologische ondersteuning en herleidbare metingen die de inspanning van de individuele lidstaat te boven gaat. Deze behoefte bestaat in zowel de traditionele sectoren (industrie, handel, communicatie, et cetera) als in relatief

nieuwe gebieden (ruimtevaart, micro-elektronica, nanotechnologie, biotechnologie). In de gezondheidszorg en milieubescherming, bij voedselveiligheid of bij transport wordt het belang van standaarden en metingen eveneens steeds meer erkend, zo ook bij wetgeving. Door een coherente lange termijn agenda kan effectiever worden ingespeeld op Europese wetenschappelijke en technologische uitdagingen door het bieden van betrouwbare en vergelijkbare meetstandaarden en gevalideerde meet- en testmethoden. Het gemeenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor metrologie, EMRP (European Metrology Research Programme), zal aanvullend zijn op de lopende nationale programma's en activiteiten die nodig blijven voor het oplossen van louter nationale prioriteiten.

Nederland beoordeelt de bevoegdheid van de EG en de subsidiariteit en de proportionaliteit als positief. Nederland hecht belang aan de eigen deelname aan het EMRP en kan het voorstel van de Commissie ondersteunen.

3. Samenvatting voorstel:

a) inhoud voorstel

Dit voorstel beoogt de goedkeuring van deelname van de Europese Gemeenschap aan het gemeenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor metrologie (EMRP). Dit programma is opgezet door verschillende lidstaten. Het programma integreert nationale metrologische onderzoeksprogramma's van de 22 deelnemende landen, 19 EU lidstaten en 3 geassocieerde landen¹, tot één gezamenlijk onderzoeksprogramma dat zal bijdragen aan het structureren van de Europese onderzoeksruimte. Met een doeltreffender en doelmatiger openbaar metrologisch onderzoek kan effectief worden ingespeeld op gemeenschappelijke Europese uitdagingen. Het voorstel bouwt voort op een bestaand initiatief (ERA-net plus iMERA) waarbinnen 20 landen al hebben aangetoond hun inspanningen te kunnen bundelen in een gezamenlijk programma.

Het EMRP programma zal de volgende activiteiten omvatten:

- oproepen voor mogelijke onderzoeksonderwerpen, met het oog op de identificatie van belangrijke onderwerpen;
- oproepen voor het indienen van concrete onderzoeksvorstellen, die vooral zullen worden beoordeeld op basis van onder meer wetenschappelijke en/of technologische excellentie, relevantie voor de doelstellingen van het EMRP programma, etc.;
- oproepen voor voorstellen voor excellentie en mobiliteitsbeurzen voor individuele onderzoekers;
- ondersteuning van jonge onderzoekers door middel van mobiliteitsbeurzen.

b) impact-assessment Commissie

Uit de effectenbeoordeling blijkt dat de behoefte aan metrologisch onderzoek en dienstverlening toeneemt (o.a. satellietnavigatie, gezondheidszorg, de halfgeleider industrie en klimaatverandering). De optie van artikel 169 is door de Europese Commissie vergeleken met andere opties: geen EU-actie, voortzetting van lichte ERA-net coördinatie, nieuw programma in KP8, geheel communautair programma via het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek. Het voordeel van de gekozen optie is vooral dat de communautaire bijdrage ervoor zal zorgen dat een coherente lange termijn onderzoeksagenda wordt gestimuleerd waar de lidstaten zich aan binden. Het voorkomt dat lidstaten naast elkaar hetzelfde werk doen. Er wordt een kritische massa van mensen en middelen bereikt om op Europees niveau grootschalige metrologische uitdagingen aan te pakken die

¹ Oostenrijk, België, Tsjechische Republiek, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Duitsland, Hongarije, Italië, Nederland, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Spanje, Zweden en het Verenigd Koninkrijk, als ook de geassocieerde landen Noorwegen, Zwitserland en Turkije. Ook een onderdeel van het Gezamenlijk Centrum voor Onderzoek (GCO) kan als deelnemer tot het programma toetreden.

de capaciteit en het belang van de individuele lidstaat te boven gaat. Tevens wordt door een artikel 169-initiatief het juiste compromis gevonden tussen een gemeenschappelijke aanpak en vrijheid voor nationale activiteiten.

4. Bevoegdheid vaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Het voorstel is gebaseerd op artikel 169 en zal behandeld worden volgens de besluitvormingsprocedure zoals beschreven in artikel 172 alinea 2 van het EG-verdrag. Nederland kan zich hierin vinden. Op grond van artikel 169 kan de EG voorzien in deelneming aan door lidstaten opgezette programma's zoals EMRP.

b) Functionele toets.

- *Subsidiariteit:* positief
- *Proportionaliteit:* positief
- *Onderbouwing:*

Deelname van de Gemeenschap aan EMRP zou moeten leiden tot een daadwerkelijke verandering van de bestaande nationale systemen tot een krachtige Europese metrologische infrastructuur. Op dit moment is er sprake van gefragmenteerd onderzoek dat op nationaal niveau gefinancierd wordt. Geen van de lidstaten heeft voldoende middelen om zowel de nationale behoefte als de toenemende Europese behoefte aan metrologische ondersteuning op te pakken. Het EMRP zal de beschikbare bronnen verhogen en zal de nationale systemen integreren tot een effectief Europees programma. Hierdoor kan effectiever worden ingespeeld op gemeenschappelijke wetenschappelijke, technologische Europese uitdagingen. De rol van de Gemeenschap is beperkt tot coördinatie en stimulatie tot samenwerking, de lidstaten blijven verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijk werkprogramma en alle overige operationele aspecten.

c) Nederlands oordeel: positief

Nederland heeft de artikel 169-initiatieven verwelkomd als een van de belangrijke vernieuwingen van het EU Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (KP7), gezien de verwachte effecten op het gebied van schaalvoordelen (coördinatie, gezamenlijke uitvoering en tegengaan versnippering).

Meer specifiek, ten aanzien van EMRP is Nederland voorstander van een gezamenlijk Europees programma op dit gebied omdat het programma naar verwachting zal bijdragen aan een sterke Europese metrologische infrastructuur, die in staat is tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan metrologische ondersteuning en herleidbare metingen. Deze behoefte bestaat in zowel de traditionele sectoren (industrie, handel, communicatie, et cetera) als in relatief nieuwe gebieden (ruimtevaart, micro-elektronica, nanotechnologie, biotechnologie).

Deelname aan het programma wordt door Nederland ondersteund. Nederland heeft zich reeds gecommitteerd voor deelname aan het EMRP en heeft in principe financiële steun toegezegd voor de programma-periode van 2009–2016.

5. Implicatie financieel

a) Consequenties EG-begroting

Met dit horizontaal voorstel is reeds rekening gehouden in het besluit

inzake het Zevende Kaderprogramma en het specifieke programma «Samenwerking». De gemeenschap zal aan het EMRP deelnemen met een financiële bijdrage van maximaal € 200 miljoen voor de periode 2009–2016, een zelfde bijdrage als dat van de landen gezamenlijk. Dit bedrag zal binnen de begroting van het Specifieke Programma «Samenwerking» worden gevonden.

b) Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/of decentrale overheden.

Het Nederlandse aandeel is € 10,8 miljoen met een reserve van € 5,4 miljoen.

De toekenning van de communautaire bijdrage en het gereserveerde EMRP-budget volgt de rangorde van de goedgekeurde ranglijst na beoordeling. De financiële bijdrage van de deelnemers aan deze EMRP projecten wordt berekend volgens de in aanmerking komende kosten zoals bepaald in de Regels voor deelneming aan KP7. Wanneer het geoormerkte EMRP budget van een deelnemende staat uitgeput is door de hoge succesgraad van het nationale instituut zal die deelnemende staat het reservebudget van 50% gebruiken voor de verdere geselecteerde voorstellen volgens de ranglijst. Met het reservebudget kan zo nodig dus worden ingespeeld op een hoog succespercentage van Nederland in de EMRP-projecten.

De bijdrage leidt niet tot extra kosten voor Nederland. Het eerder al bevestigde commitment wordt gevonden door ombuiging van de financiering van de researchwerkzaamheden die NMi Van Swinden Laboratorium (NMi VSL) als door de overheid aangewezen instituut voor de nationale standaarden (metrologie) van de overheid ontvangt. Als het reservebudget niet nodig is zal er ook geen ombuiging nodig zijn en blijft het budget beschikbaar voor nationaal metrologisch onderzoek. NMi VSL is ook het deelnemende instituut in EMRP.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger: Geen.

d) Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

De voorgestelde organisatorische structuur zorgt voor een minimale administratieve belasting, voor de Nederlandse deelnemende partij. De meeste coördinerende en administratieve werkzaamheden zullen worden toevertrouwd aan het secretariaat van EMRP als uitvoerder van het programma.

6. Implicaties juridisch

- 1. Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctienering beleid: geen*
- 2. Voorgesteld implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:*

Beoogd wordt het programma nog in 2009 van start te laten gaan. Gezien de al langer lopende voorbereidingen binnen het EMRP-secretariaat is dit praktisch haalbaar.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

NMi VSL is op grond van de Metrologiewet aangewezen voor het standaardenbeheer (metrologie). In dat kader is het de Nederlandse deel-

nemer in EURAMET (specifieke uitvoeringsstructuur van het EMRP) en zal het participeren in het EMRP.

b) Handhaafbaarheid:

Niet van toepassing.

8. Implementaties voor ontwikkelingslanden

Geen.

9. Nederlandse positie

a) Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt

Nederland hecht waarde aan de betrokkenheid van de Gemeenschap omdat het Europese potentieel in metrologisch onderzoek niet ten volle wordt benut. De bijdrage van de Gemeenschap ondersteunt wetenschappelijke ontwikkeling en innovatie door het bieden van een wettelijk en organisatorisch kader voor grootschalige samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van metrologisch onderzoek in alle technologische en industriële domeinen.

Metrologie is een multidisciplinair wetenschappelijk gebied dat een vitaal onderdeel is van een moderne, op kennis gebaseerde maatschappij.

Betrouwbare en vergelijkbare meetstandaarden en gevalideerde meet- en testmethoden zijn de fundamenteën van de processen voor wetenschappelijke vooruitgang en technologische innovatie en hebben dus een aanzienlijke impact op de economie en levenskwaliteit binnen Europa. Door op Europees niveau te opereren worden dubblures in de inspanning van de lidstaten voorkomen. Er wordt een kritische massa van mensen en middelen bereikt om de voornaamste uitdagingen inzake metrologie op bijv. het gebied van gezondheidszorg, milieu, voedselveiligheid of openbare veiligheid op Europees niveau aan te pakken. Hierdoor kan ook tegemoet gekomen worden aan de groeiende vraag binnen Europa, in het bijzonder in de opkomende technologische gebieden, naar grensverleggende metrologie als hulpmiddel bij innovatie, wetenschappelijk onderzoek en beleidsondersteuning.

Het EMRP zal aanvullend zijn op de lopende nationale programma's en activiteiten voor het oplossen van louter nationale prioriteiten. NL kan zich goed vinden in het voorstel zoals het door de Cie is opgesteld.

Nederland verwelkomt de ruime aandacht voor de ontwikkeling van (jong) onderzoekstalent en mobiliteit van onderzoekers in het EMRP programma. Nederland hecht daarnaast aan de huidige balans tussen inspraak voor grootste deelnemende partijen en het behouden van een stimulans voor nieuwe partijen om toe te treden.